

Norsk Organisasjon for Asylsøkere

Faktasøkende reise til Etiopia

Desember 2003

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	3
POLITISK UNDERTRYKKELSE	5
GENERELT	5
VALGENE	6
UNITED ETHIOPIAN DEMOCRATIC FORCES (UEDF)	6
OROMO-OPPOSISJONEN (OLF OG ONC)	7
SOUTHERN ETHIOPIAN PEOPLES' DEMOCRATIC COALITION (SEPDC)	9
ALL-ETHIOPIAN UNITY PARTY (AEUP), TIDLIGERE ALL-AMHARA PEOPLE'S ORGANISATION (AAPO)	10
ETHIOPIAN PEOPLES' REVOLUTIONARY PARTY (EPRP)	10
KEFAGN	11
MEDIA	11
KJØNNSRELATERT FORFØLGELSE	13
TVANGSEKTESKAP	13
VOLDTEKT	13
LOVVERKET	13
HOMOFILI	14
ETIOPISKE BORGERE AV ERITREISK OPPRINNELSE	15

Innledning

NOAS, ved generalsekretær Morten Tjessem og fagsjef Rune Berglund Steen, foretok i perioden 24. november til 3. desember 2003 en faktasøkende reise til Etiopia. Nærværende rapport er utarbeidet på bakgrunn av de samtaler vi hadde under oppholdet.

Vi understreker at rapporten ikke er uttømmende. Den omhandler kun et utvalg av de problemstillinger og de partier og organisasjoner som kan være aktuelle for personer som arbeider med asylsøkere.¹ Rapporten må således leses som et supplement til øvrige rapporter. Valget av temaer er delvis preget av de sakene vi har arbeidet med i vår rettshjelpsvirksomhet. Fokus er på undertrykkelsen av den politiske opposisjonen og media, hvor vi har forsøkt å kartlegge mønstre i hva slags opposisjonell aktivitet som kan utløse reaksjoner fra myndighetene og hvor omfattende disse reaksjonene eventuelt vil være, og delvis på kjønnsrelatert forfølgelse.

Rapporten er basert på samtaler vi hadde under oppholdet med noen av de mest sentrale politiske og menneskerettslige aktørene i Etiopia. Hva gjelder form, har vi vektlagt en mest mulig presis gjengivelse av den informasjonen vi mottok i samtalen.

Under oppholdet hadde vi samtaler med følgende institusjoner:

- Coalition of Alternative Forces for Peace and Democracy in Ethiopia (CAFPDE), ved formann og professor i naturvitenskap ved Universitetet i Addis Ababa, dr. Beyene Petros. Dr. Beyene Petros er også partiformann i Southern Ethiopian People's Democratic Coalition (SEPDC), som innår i CAFPDE, samt i den nyopprettede opposisjonskoalisjonen United Ethiopian Democratic Forces (UEDF).
- Oromo National Congress (ONC), ved partileder og førsteamanuenses (associate professor) i statsvitenskap ved Universitetet i Addis Ababa, dr. Merera Gudina.
- Ukeavisen The Reporter, ved redaktør Amare Aregawi, tidligere General Manager i ETV (den nasjonale tv-kanalen i Etiopia).
- Ethiopian Human Rights Council (EHRCO), ved generalsekretær Negash Gessesse.²
- Ethiopian Women Lawyers' Association (EWLA), ved Director Meaza Ashenafi.
- International Committee of the Red Cross (ICRC), ved Deputy Head of Delegation Robert Zimmermann.³
- United Nations High Commissioner for Refugees, ved Deputy Representative Fernando Protti-Alvarado og Protection Officer Chris Matthews.⁴
- Redd Barna Norge, ved programdirektør Senait Gebregziabher.
- En informant som ikke ønsket å bli identifisert.
- Den norske ambassaden, ved ambassadør Mette Ravn og førstesekretær Alf-Åge Hansen.

---

¹ Eksempler på sentrale temaer som ikke er omtalt, er forfølgelsen av lærere og spesielt av lærerorganisasjonen ETA, og forholdene for kristne minoriteter (evangelister, Jehovas vitner).

² Ethiopian Human Rights Council (EHRCO) ble opprettet i 1991. Som konsekvens av sin kritiske virksomhet har senteret blant annet opplevd å få bankkontoen konfiskert og styrelederen fengslet. Styrelederen har siden blitt løslatt fra fengselet, men saken skal opp for domstolen. EHRCO har siden opprettelsen utarbeidet 19 regulære rapporter og 67 spesialrapporter. EHRCO legger stor vekt på å være politisk nøytrale.

³ Innholdet i samtalen med ICRC er ikke gjengitt i rapporten, grunnet konfidensialitet.

⁴ UNHCRs representanter hadde ved tidspunktet for vårt møte kun vært i Etiopia i kort tid, og hadde ikke ennå igangsatt en kartlegging av grupper som kan risikere forfølgelse.

Kilden for de ulike uttalelsene er i alle tilfeller oppgitt (med ovennevnte unntak).

NOAS, desember 2003.

Politisk undertrykkelse

Generelt

Til tross for løftene etter Mengistus fall i 1991 om implementering av menneskerettighetene, foregår det i dag omfattende menneskerettsovergrep i Etiopia. Som påpekt av **Ethiopian Human Rights Council (EHRCO)** er det en stor skuffelse i befolkningen over utviklingen etter 1991. Etiopia har utviklet seg til et etnokrati, hvor det ikke lenger holder å være etiopier – man må være tigray. Som **Oromo National Congress (ONC)** uttalte, har det vært snakk om ”a transition from crisis through crisis to crisis”. ONC poengterte at regimet ”play American music but do their own dance”. På overflaten er det flerpartisystem, fri presse og frie valg. I realiteten går regimet aktivt inn for å intimidere og bryte ned lovlige opposisjonspartier, stenger den frie pressens organisasjon og svartelister dem som stiller til valg for opposisjonen.

Både **ONC** og **Southern Ethiopian People’s Democratic Coalition (SEPDC)** frykter en eskalering av overvåkning og reaksjoner frem mot parlamentsvalget i 2005. ONC frykter at regjeringen anser at den kan slippe unna med mye, når USA, som et ledd i kampen mot terror, ønsker Etiopias støtte. Dette forholdet ble trukket frem også av SEPDC og av *The Reporter*. Det ble vist både til Etiopias plassering som et delvis kristent land i et område som delvis er dominert av muslimske land (Somalia, Sudan, Djibouti), og til noen mer konkrete former for samarbeid med amerikanske myndigheter.

EHRCO mottar klager på overgrep mot opposisjonen nesten hver dag. Det sitter ca. 13 000 politiske fanger i Etiopia i dag. EHRCO påpekte at regimets oppmerksomhet de senere årene har beveget seg fra amharene til oromoene. EHRCO forsøker nå å utarbeide en liste over alle politiske fanger. EHRCO påpekte at det har vokst frem en splid internt i regjeringskoalisjonen Ethiopian People’s Revolutionary Democratic Front (EPRDF)⁵ som gjør dem spesielt sensitive.

SEPDC nevnte, som eksempler på reaksjoner som rammer opposisjonen generelt og SEPDC spesielt, drap, lovstridige arrestasjoner, påføring av lidelse (tortur, herunder et stort omfang av voldtekter), konfiskering av eiendom, overdreven skattlegging, oppsigelse (spesielt av offentlig ansatte), opphevelse av borgerrettigheter og nektelse av nødhjelp. **ONC** fortalte likeledes at medlemmer intimeres, arresteres, deres hus ødelegges, de nektes mat, gjødsel, til og med vann. **The Reporter** fortalte også om ekskommunisering, at opposisjonsmedlemmer fryses ut av samfunnet fordi folk kan være redde for å bli assosiert med dem.

ONC fortalte at lederne i opposisjonspartiene i stor grad får bevege seg fritt; ONCs dr. Merera Gidone nevnte seg selv og lederen i SEPDC, dr. Beyene Petros, som eksempler. ONC poengterte at mens en rekke medlemmer av SEPDC har blitt drept, har dr. Beyene Petros selv gått fri. Det er snakk om et ”donors’ democracy”, hvor dem med navn som er kjent av de internasjonale donorene stort sett er trygge. I stedet er det medlemmene og grasrotplanet som søkes ut av regimet, i den hensikt å la lederne flyte i luften. ONC fortalte at dem som er mest utsatt er studenter blant bøndene og alle som bedriver nettverksbygging eller som forsøker å organisere. På spørsmål om dette også kan gjelde personer som eksempelvis deler ut

---

⁵ EPRDF består av Tigray People’s Liberation Front (TPLF), som dominerer regjeringskoalisjonen, samt av Amhara National Democratic Movement (ANDM) og Oromo People’s Democratic Organisation (OPDO).

løpesedler, svarte **ONC** at dette kan skje i aktive områder. Når opposisjonen blir aktiv i et område ("if anything is moving on the ground"), flyttes militsen inn og noen ganger også den regulære hæren, og det blir da slått ned på all virksomhet. De arresterte risikerer tortur. Også forretningsmenn som har støttet Oromo Liberation Front (OLF) og landsbyboere som har huset OLF-ere eller gitt dem mat risikerer reaksjoner. Også familiemedlemmer kan rammes.

På spørsmål om hvem som kan risikere fengsling, svarte **EHRCO** at det spesielt gjelder taleføre mennesker, oratorer, personer som er i stand til å bringe inn medlemmer. På spørsmål om også vanlige medlemmer i opposisjonspartier kan risikere lengre tids fengsling, bekreftet **EHRCO** dette, og nevnte at de var kjent med en person som har vært fengslet i 10 år for kun å ha vært vanlig medlem. (Se øvrige eksempler fra **EHRCO** nedenfor.)

ONC fortalte at myndighetene i utstrakt grad benytter seg av informanter. Myndighetene gir eksempelvis studenter lommepenger for å spionere på sine klassekamerater. Dette medfører også at det er en forventning om at informantene faktisk skal være aktive og levere informasjon. Også **The Reporter** omtalte den utstrakte bruken av informanter ("a countryside full of spies").

Valgene

Både **EHRCO**, **ONC** og **SEPDC** tok klart avstand fra en påstand om at valgene i Etiopia er "free and fair". Både **EHRCO**, **ONC** og **SEPDC** fortalte om omfattende intimidering av opposisjonen. **EHRCO** fortalte at myndighetene sørger for at organisasjonene ikke får kontorer. Som et spesifikt eksempel på den politiske kontrollen med valgsystemet, påpekte **EHRCO** at lederen i valgkommisjonen er onkelen til regjeringskoalisjonen **EPRDFs** parlamentariske talsmann. **ONC** fortalte likeledes at ingen av de regionale kontorene er i stand til å holde åpent, grunnet intimidering. **ONC** fortalte også at personer som eksempelvis har organisert møter for **ONC** før et valg vil kunne bli plukket opp etter valget, dvs. etter at de internasjonale valgobservatørene har reist, og at både personen som har stilt til valg og hans/hennes familie vil kunne bli svartelistet.

SEPDC fortalte at regjeringen måtte godta valgnederlag i 2000 i dr. Beyene Petros' område, da han ble valgt til Det føderale parlamentet. Ett år senere sendte regjeringen inn hæren (**SEPDC** poengterte at politiet tydeligvis ikke ble ansett som tilstrekkelig). Påskuddet var at **SEPDCs** valgseier ble betraktet som et opprør mot myndighetene.

United Ethiopian Democratic Forces (UEDF)

Opposisjonspartiene (med unntak av **OLF**) har gått sammen i en koalisjon, **United Ethiopian Democratic Forces**, hvor dr. Beyene Petros (**SEPDC**) er formann og dr. Merera Gudina (**ONC**) er viseformann. Både **dr. Beyene Petros** og **dr. Merera Gudina** fortalte at koalisjonen ikke vil stille til valg i 2005 dersom valget ikke er "free and fair". De vil ikke delta "in a farce election" (dr. Merera Gudina) eller dersom man risikerer en gjentakelse av "the year 2000 havoc and abuse" (dr. Beyene Petros). **UEDF** krever at opposisjonen og myndighetene skal komme til enighet om valgloven. Myndighetene sier foreløpig at valget vil finne sted på samme vis som i 2000. De samme valginstitusjonene, med medlemmer håndplukket av regimet, består. Det er ingen muligheter for opposisjonen til å påtale overgrep som skjer i forbindelse med valget. Dr. Beyene Petros fortalte at dersom de henvender seg til domstolene vedrørende overgrep, blir de fortalt at dette er politiske forhold utenfor domstolens kompetanse og henvist videre til valgkommisjonen.

Oromo-opposisjonen (OLF og ONC)

ONC fortalte at Oromo People's Democratic Organisation (OPDO)⁶, som inngår i regjeringskoalisjonen EPRDF, på et møte i Nazret hadde konkludert med at de tre partiene OLF, ONC og MEISON er fiender av oromofolket og bør ødelegges. Kilden for dette er Etiopias tidligere president for OPDO, som ble kalt inn til lederen i Parlamentet og advart etter at han hadde gått ut med denne informasjonen.⁷ ONC sa at de tar dette alvorlig, og at de er redd for en forverring av situasjonen.

EHRCO fortalte at alle oromoer som uttrykker noe som er i strid med EPRDF risikerer å bli konfronert med at de mener dette fordi de er medlem av/støtter OLF. **ONC** uttrykte i overensstemmelse med dette at EPRDF behandler all opposisjon fra oromoene som OLF, uten å skille på OLF og ONC. Alle som uttrykker kritikk av myndighetene slik at det kommer noen for øre, risikerer reaksjoner. ONC hadde en representant i parlamentet som nå er i eksil i Tyskland, grunnet fare for hans sikkerhet.

På spørsmål om det medfører riktighet at løslatelse av en person som er mistenkt for tilknytning til OLF eller ONC etter eksempelvis en eller to måneder i fengsel innebærer at vedkommende ikke lenger er under mistanke, uttalte **ONC** at denne analysen er feil. ONC påpekte at fengslinger av oromoer foregår på to vis. Fengslinger kan være langvarige/permanente, men fengslinger brukes ofte også for å intimidere personer som er aktive, som en form for generell trakassering for å frustrere opposisjonen og hindre den i å organisere seg. Fengslingen er en form for korreks, eller en advarsel mot å fortsette den politiske virksomheten. Dersom de fortsetter sin virksomhet, vil de risikere ny fengsling. ONC påpekte i denne forbindelse at det ikke er vesentlig om det er snakk om medlemmer av OLF eller av ONC, ettersom all oromo-opposisjon betraktes og behandles som OLF.

ONC påpekte videre at for løslatte personer vil det, også dersom de ikke fortsetter sin eventuelle aktivitet, være snakk om "a life of constant threat", hvor du når som helst vil kunne bli arrestert igjen. Når det skjer en kriminell handling, være seg et drap eller noe mindre alvorlig, er det vanlig at politiet går først til opposisjonens medlemmer i området. ONC fortalte i denne forbindelse om et medlem av ONC som hadde arbeidet på partiets kontor i Addis Ababa, og som de siste tre ukene hadde sittet fengslet for et drap uten å ha blitt fremstilt for en domstol innen de 48 timene som loven krever. Under avhørene hadde han blant annet blitt spurt om sin tilknytning til OLF, som lå ni-ti år tilbake i tid.

ONC nevnte også et annet eksempel, hvor tre medlemmer av ONC i Ambo hadde blitt arrestert i tillegg til ni-ti medlemmer av OLF i forbindelse med ett drap. Den eneste årsaken var at de bodde i det aktuelle området og tilhørte opposisjonen. De ble holdt fengslet i tre måneder, og ble utsatt for tortur. Etter at de ble løslatt, ble de først også nektet å returnere til skolen. De ble ikke arrestert fordi det forelå noen forbindelse mellom dem og drapene, men

---

⁶ Hva gjelder OPDO, fortalte ONC at partiet ble etablert av TPLF for å stille til valg i oromo-områder. OPDOs ledelse består delvis av tidligere krigsfanger, Derg-militære som ble fanget av TPLF og EPLF, personer med liten utdannelse som har blitt gitt en form for politisk opplæring av TPLF. Flere av partiets ledere har hoppet av partiet, og har fortalt at de var uten reell makt. ONC nevnte i denne forbindelse landets tidligere president, Dr. Negasso Gidada, og Almaz Meko, den tidligere lederen i Overhuset i Parlamentet. Sistnevnte har også erklært sin støtte til OLF og er i eksil i USA.

⁷ Se også artikkel i Addis Tribune: <http://www.addistribune.com/Archives/2003/11/21-11-03/Former.htm>, hvor det fremgår at den tidligere presidenten "had criticized the OPDO for calling for the "liquidation" of its opponents."

simpelthen fordi de hadde tilknytning til opposisjonen. Det var dermed heller ikke snakk om at mistanken måtte frafalles; det forelå aldri noen reell mistanke.

Også **SEPDC** tok avstand fra en påstand om at løslatelse vil innebære at mistanken er frafalt. Fengsling brukes også for å omvende personer som er mistenkt for å sympatisere med/være medlem av blant annet OLF og SEPDC. SEPDC poengterte i så måte at det ikke er vesentlige skiller på opposisjonsaktivister – en opposisjonsaktivist er en opposisjonsaktivist. Fengslingene brukes faktisk også i forsøk på å rekruttere. Det blir gitt løfter om arbeid, penger og/eller land, og de blir bedt om å underskrive et papir der de erkjenner å ha handlet galt mot regimet. En del av avtalen er at de skal informere om andre medlemmer/sympatisører. Noen signerer for å slippe ut. De løslatte blir holdt under oppsyn, og når de får muligheten, vil de kunne komme til å flykte. At personer løslates, kan også skyldes at det ikke finnes bevis foreløpig, men de vil kunne bli skygget/holdt under oppsyn. Hvis de hentes inn på nytt, kan det bety at de er ferdige ("they're finished"). De fleste av dem som har vært arrestert, er således – i 99 prosent av tilfellene – i alvorlige vansker. De risikerer å bli arrestert "again and again".

På spørsmål om det at en OLF-mistenkt løslates fra fengsel vil bety at vedkommende ikke lenger er under mistanke, svarte **en informant** at dette vil variere. Det er vanlig at personer arresteres om og om igjen. Det er også vanlig at myndighetene først forsøker å skremme opposisjonsmedlemmer/-sympatisører og undersøke om det er mulig å få dem til å samarbeide, og da vil kortere tids fengsling kunne bli tatt i bruk. På spørsmål om hva som i disse tilfellene skjer imellom fengslingene og om vedkommende vil kunne være under oppsyn eller om ny fengsling vil være av tilfeldig art, svarte informanten at dette varierer. Når personer arresteres på nytt, vil det kunne være en konsekvens av at de har vært under oppsyn, eller det vil være mer tilfeldig. Dersom myndighetene eksempelvis har inngått en avtale med vedkommende om samarbeid som forutsetning for løslatelse, vil myndighetene kunne vurdere om avtalen blir overholdt. En person som først har havnet på en liste, vil uansett ofte bli arrestert igjen dersom noe skjer. Når noe skjer i et område, vil de på listen bli arrestert.

På spørsmål om personer vil kunne bli arrestert eksempelvis dersom en kollega angir dem for å ha kommet med kritiske uttalelser om regimet, svarte **informanten** at dette kan hende, men at det vanligste er at arrestasjoner vil forekomme når det foreligger en konkret forbindelse, eksempelvis at vedkommende blir tatt med løpesedler på seg, at vedkommende kan knyttes til et hus hvor et hemmelig møte har funnet sted eller hvor løpesedler e.l. produseres. Det vil imidlertid også kunne forekomme at personer arresteres på grunn av angiveri. Det er forskjeller her både på ulike myndighetspersoner og på ulike situasjoner i forhold til hva slags aktivitet som vil utløse reaksjoner fra myndighetene, og på hvor sterke reaksjonene eventuelt vil være. En person som bedriver opposisjonsvirksomhet kan i én situasjon slippe unna med langt mer enn slike negative uttalelser, men kan i en annen situasjon bli arrestert for nesten hva som helst.

På spørsmål om det vil la seg gjøre for en person som har vært fengslet å forlate landet, og om dette i så fall vil bety at vedkommende ikke lenger er under mistanke, svarte **informanten** at dette vil variere. Dersom man får et utreisevisum, vil det ofte bety at man ikke lenger er under mistanke. Det behøver imidlertid ikke være slik i alle tilfeller. Etiopiske myndigheter kan ha en interesse i at personer som er aktive i opposisjonen forlater landet. Det kan derfor ikke stilles opp en generell regel.

EHRCO rapporterte at løslatelse av oromoer kan skyldes at myndighetene ikke har kunnet bekrefte at de er medlemmer av OLF. Det kan bety at de ikke lenger betraktes som en trussel. Det kan imidlertid også hende at myndighetene fortsatt holder øye med dem.

En informant hadde inntrykk av at OLF, etter en intern strid i 2002, i 2003 har hatt et noe lavere aktivitetsnivå mens man har arbeidet for å rekruttere nye medlemmer og utvikle organisasjonen, ifølge informanten med en viss suksess. Informanten mente det var vanskelig å si med sikkerhet om dette vil materialisere seg i økt aktivitet.

Southern Ethiopian Peoples' Democratic Coalition (SEPDC)

SEPDC fortalte at når opposisjonen trapper opp sin aktivitet i forkant av et valg, vil enhver av opposisjonens tiltak hindres. Ethvert møte vil bli avbrutt med en påstand om at det er forbudt. Når man svarer at det er et lovlig møte, vil militsen skyte og/eller arrestere. SEPDC anså at personer som har opplevd dette, har berettigede grunner til å flykte. Det kan også være snakk om personer som har vært fengslet "again and again and again". SEPDC anser at selv om det finnes unntak, er det for flertallet av partiets medlemmer som flykter en politisk basis. Alle som står frem og forteller at man tilhører/støtter SEPDC, risikerer forfølgelse.

SEPDC har utarbeidet en liste over 34 "members and supporters" av SEPDC og CAFPDE som har blitt drept siden valget i 2000.⁸ SEPDC rapporterte at reaksjonene også kan rettes mot familiemedlemmer. Dersom det er mannen som er aktiv og han enten fengsles eller har flyktet, vil hans kone risikere å bli oppsøkt og for eksempel voldtatt. SEPDC nevnte som et eksempel en 18-19 år gammel datter av et partimedlem som ble kidnappet av militsen, og som siden har vært forsvunnet.

SEPDC rapporterte at personer som ber om matrasjoner får beskjed om at de i stedet får søke hjelp hos dr. Beyene Petros. Noen ganger klarer SEPDC å forbedre situasjonen litt ved å forsøke å gripe inn, for eksempel ved å ta problemet opp med de internasjonale donorene, men innen de kan bevise hva som skjer kan barna ha dødd av sult. Regimet, som kontrollerer all distribusjon av gjødsel, nekter også å gi gjødsel til medlemmer/sympatisører. Dr. Beyene Petros rapporterte at hans eget valgområde tidligere hadde vært øverst på statistikken over bruk av gjødsel per capita; det er et rikt landbruksområde, som blant annet forsyner hovedstaden med mat. Etter at dr. Beyene Petros ble valgt til Parlamentet, nektes valgområdet nå gjødsel.

SEPDC rapporterte videre at de fleste ungdommene som bedriver kampanje for partiet utestenges fra høyskoler og tekniske læringsinstitusjoner. SEPDC påpekte at "all educated few" – og dermed de fleste politisk aktive – er offentlig ansatte. For de ti prosentene av befolkningen som ikke er bønder, er offentlig arbeid i praksis ofte eneste arbeidsvei. Han nevnte seg selv – som professor ved Universitetet i Addis Ababa – som et eksempel. 6 av SEPDCs 25 regionale parlamentsmedlemmer har blitt sagt opp fra sine stillinger i det offentlige. Samtidig er det forbudt for offentlige ansatte å eie jordbruksland. Dette innebærer at når de sies opp, står de uten noen næringsvei, og er henvist til tiggende. SEPDC påpekte at det i en slik situasjon vil være feilaktig å oppfatte vedkommende som en økonomisk migrant, dersom vedkommende søker asyl, idet situasjonen skyldes politisk forfølgelse.

---

⁸ Se ovenfor (under *Oromo-opposisjonen*) om fengslinger av SEPDC-medlemmer og -sympatisører.

SEPDC fortalte at de har forståelse for at medlemmene flykter, fordi SEPDC har ingen mulighet til å beskytte dem. SEPDC vil derfor også støtte i enkeltsaker hvor de bes om en bekreftelse på medlemskap for personer partiet faktisk er kjent med.

All-Ethiopian Unity Party (AEUP), tidligere All-Amhara People's Organisation (AAPO)

SEPDC rapporterte at AEUP inngår i den nyopprettede opposisjonskoalisjonen United Ethiopian Democratic Forces (UEDF). AEUP har de senere årene primært vært aktive i Addis Ababa, og har derfor ikke vært blant dem som har vært hardest rammet av forfølgelse.⁹ AEUP forsøker nå imidlertid å etablere seg utenfor hovedstaden, og møter derfor på nytt sterke reaksjoner fra regimet. Hver gang de forsøker å åpne et kontor og heiser sitt flagg, vekker det betydelig oppmerksomhet fra regimets side. De mottar nå rapporter om at medlemmer av AEUP drepes. Rapporter om overgrep mot AEUP er nå nesten daglige.

EHRCO påpekte likeledes at selv om AEUP formelt sett er lovlig, myrdes partiets medlemmer på landsbygden. EHRCO omtalte det som en "skyt for å drepe"-politikk, og fortalte at denne også er omtalt i avisene. EHRCO påpekte at EPRDF legger stor vekt på å ha kontroll over valgene i amharaområdene, grunnet denne gruppens tidligere maktposisjon.

EHRCO fortalte at de kun dagen før vårt møte med dem hadde blitt kontaktet av et parlamentsmedlem fra AEUP fordi regimet hadde fengslet hans partifeller i Dessie. De hadde bedrevet kampanje, og myndighetene hadde sett at de vant gehør. Dette hadde skjedd 3-4 dager tidligere. Noen hadde blitt løslatt, men noen satt fortsatt fengslet. På spørsmål om hvor lenge de kunne bli sittende, svarte EHRCO at de kunne bli sittende lenge dersom de ble ansett som en trussel.

Ethiopian Peoples' Revolutionary Party (EPRP)

SEPDC rapporterte at EPRP inngår i opposisjonskoalisjonen UEDF. EPRP, som det eldste av de eksisterende opposisjonspartiene, vokste ut av studentbevegelsene på 1960-tallet. De kjempet militært mot Mengistu, deretter mot TPLF.

SEPDC rapporterte at EPRP ikke lenger er militært aktivt, selv om det ikke har oppgitt prinsippet om væpnet motstand. Det vesentlige er imidlertid at partiet ønsker å komme inn igjen i etiopisk politikk, og nå inngår i oppsisjonskoalisjonen. EPRP er "a target of the Government" og "the TPLF puts them highest as competitors". SEPDC kommenterte at TPLF vil være bekymret også fordi EPRP tidligere har vært svært dyktige på organisasjonsbygging. SEPDC anser med klarhet at EPRP-sympatisører ikke vil være trygge i Etiopia.

På spørsmål om EPRP kan betraktes som eliminert, ble dette avkreftet av **EHRCO**. EHRCO var ikke kjent med aktivitet fra EPRP i Etiopia per i dag, men de er blant annet synlige i avisene. EHRCO kunne ikke uttale seg om dette med sikkerhet, men trodde at også medlemmer av EPRP har sittet fengslet de siste årene. På spørsmål om personer som sympatiserer med eller skulle forsøke å være aktive for EPRP ville risikere reaksjoner, anså EHRCO at personer som mistenkes for sympati med EPRP trolig ville bli fengslet.

Dr. Beyene Petros fortalte at broren til en venn av ham ble kidnappet sammen med flere andre EPRP-sympatisører for ca. fire år siden. Broren forsøkte å oppspore ham, uten å lykkes.

---

⁹ Som det fremgår var kilden for disse uttalelsene om AEUP Dr. Beyene Petros, formann i UEDF.

SEPDC omtalte også drapet på en leder og en journalist som sympatiserte med EPRP på midten av 90-tallet.

Kefagn

EHRCO fortalte at Kefagn (som betyr ”Jeg er fornærmet”) består av ekssoldater fra Dergen som desertere fordi de ikke ville kjempe mot Eritrea. På spørsmål om graden av henholdsvis politisk opposisjon og organisert bandittvirksomhet, forklarte EHRCO at det som har blitt omtalt som bandittvirksomhet kan ha sammenheng med at de trengte mat. EHRCO hadde ikke nærmere kjennskap til organisasjonens politiske manifest. Generalsekretær Negash Gessesse har imidlertid personlig kjent en tidligere leder av Kefagn som per i dag er i eksil i New Zealand, og tok klar avstand fra en eventuell påstand om at vedkommende skulle være noen form for banditt.

SEPDC forklarte at omtrent det eneste man vet om Kefagn, er at de har tatt til våpen mot myndighetene. De er omtalt i avisene fra tid til annen. SEPDC var ikke kjent med deres politiske manifest.¹⁰

Media

The Reporter fortalte om regimets stadige, rettslige forfølgelse av den uavhengige pressen, i tråd med den strenge presselovgivningen, og rapporterte om en utvilsom forverring av situasjonen. Selv om også redaktører kan være beskyttet av at deres navn er kjent av donorene, utsettes man for stadig trakassering. Redaktør Amare Aregawi fortalte at han de siste tre årene nesten har vært i retten hver dag, ofte uten å vite tiltalen. Han hadde vært i

---

¹⁰ Ettersom det er vanskelig å fremskaffe god informasjon om Kefagn, siterer vi følgende fra Leenco Lata, viseformann i og en av grunnleggerne av OLF, i en e-post til NOAS av 16. juli 2001: ”Kefagne came into existence in the mid-1880s in rugged area separating Sudan from Ethiopia’s Gonder province. This area has traditionally been a catchment for bandits. But since the border separating banditry and political protest was often very thin it has also been the training ground of many northern Ethiopian kings. The much celebrated 19th Emperor credited for launching traditional Ethiopia (Abyssinia) on the path of growing centralization, Tewdros, started his career as a rebel in exactly the same area. Starting in the mid-1980s, the same area started serving as a refuge for frustrated or dissatisfied troops of the Mengistu regime as well as the opposing armed groups, TPLF, ELF and EPRP. These individuals found it necessary to band together for defence as well as to attack and rob both the government and rebel groups. Once the existence of such a group became known, exiles who were opposed to the government as well as the armed opposition (the TPLF for example) wanted to harness these bandits as their armed wing. Hence, the flow of money and political ideas and Kefagne taking on one politicized title or other. By the early 1990s their survival became very questionable because the new Ethiopian government was on good terms with Khartoum. And Kefagne relied on Sudan as an area for not only rest and recuperation but also for accessing the assistance of its exile patrons. It looks like the 1998 war between Eritrea and Ethiopia suddenly revived their chance to continue to semi-political conduct. Thereafter, I am told, they have taken the title the Ethiopian Patriotic Union. They are there and will continue to exist so long as larger conflicts rage in their vicinity.” (Kontakten med Lata ble formidlet til NOAS via University of Waterloo, Canada.) Lata skriver også, i *Armed Rebellion in the Horn of Africa*, September 1998: ”Amhara groups in exile were at the same time engaged in striking deals among themselves as well as with other ethnic-based movements. All Ethiopian Unity Front (EUF) comprising the Coalition of Ethiopian Democratic Forces (itself a coalition of EPRP and MAESON) and a faction of Kefagn Patriotic Front and Benishangul People’s Democratic Movement (BPDM) was supposedly secretly formed in Juli 1996.” “Kefagn emerged during the Mengistu era when defectors from the government and rebel armies began forming small units to survive by raiding areas of Gonder in northern Ethiopia. Attempts to give it a political mission started to unfold when Mengistu’s former generals declared that they had assumed the leadership of the group. The news about its inclusion in the EUF hints at a split within this already heterogeneous force.” (<http://www.ploughshares.ca/content/BUILD%20PEACE/Lata98.html>) Det finnes også et *Joint Communiqué* for ovennevnte Ethiopian Unity Front (EUF), tilgjengelig på <http://www.eprp.com/doc/EUFMN.html>.

retten samme dag som vi snakket med ham, og skulle i retten neste dag. En av rettssakene omhandlet avisens lisens. Denne saken ble avsluttet til hans fordel, ved at to (yngre) dommere stemte for frifinnelse, mot en eldre, myndighetstro dommer. Etter dommen ble de to dommerne som stemte for frifinnelse fjernet fra sine stillinger i hovedstaden og omplassert til landsbygden, mens dommeren som stemte imot ble forfremmet. En av de sakene som nå pågår, omhandler en lederartikkel hvor han hevdet at regimet mangler budsjettmessig disiplin. Ikke alle vil ha de ressurser han har til å kjempe mot myndighetene, og både redaktører og journalister kan risikere mer alvorlige reaksjoner.

The Reporter fortalte at dersom regimet ønsker å sørge for at han havner i fengsel, kan de når som helst fremme en falsk korrupsjonsanklage imot ham, ettersom det ikke kan gis kausjon i korrupsjonssaker. Dermed vil man bli sittende i fengsel i det minste til saken kommer opp, noe som vil kunne være tre-fire år. Aregawi rapporterte også om telefontrakassering av ham og hans familie, han antar av sikkerhetspolitiet. Han påpekte at telefonlinjene til de fleste opposisjonelle krefter er avlyttet.

The Reporter fortalte videre at myndighetene kontrollerer alle trykkeriene; det finnes ingen private trykkerier. Dersom myndighetene ønsker å stanse eller straffe en avis, vil de kunne si at pressen er ødelagt. Dersom det hadde vært private trykkerier, ville The Reporter ha kunnet komme ut hver dag. Avisen har en stab på 60 personer, hvorav 25 er journalister. Grunnet myndighetenes kontroll over trykkeriene kommer avisen kun ut ukentlig, i likhet med nesten alle de uavhengige avisene.

The Reporter frykter en forverring av undertrykkelsen av media frem mot valget. Når /dersom utkastet til ny presselov blir satt ut i live, vil det innebære et stort tilbakeskritt. Dette er eksempler på nye restriksjoner som eventuelt vil bli gjennomført:

- Ingen (med unntak av regimet) skal kunne eie mer enn én medieinstitusjon. Man vil med andre ord ikke kunne eie to aviser eller én avis og én radiostasjon.
- Registreringsplikten skjerpes, ved at til og med hver avisselger vil måtte ha særskilt registrering.
- Ingen medieinstitusjon vil kunne motta økonomisk støtte fra utlandet. Til og med en pressemelding fra en utenlandsk institusjon (eksempelvis en utenlandsk ambassade) vil bli betraktet som reklame, og vil således ikke kunne trykkes.
- Familiemedlemmer vil ikke kunne sitte i en medieinstitusjons styre.

The Reporter kommenterte at regimet slik ønsker å sørge for at man står helt alene – uten støtte fra være seg internasjonale institusjoner eller familiemedlemmer.

Kjønnsrelatert forfølgelse

Tvangsekteskap

På spørsmål om jenter/unge kvinner som risikerer tvangsekteskap kan få noen form for nasjonal beskyttelse, svarte både **Redd Barna og Ethiopian Women Lawyers' Association (EWLA)** emfatisk at de ikke kan få noen slik hjelp. Redd Barna rapporterte at de fleste av de barneprosituerte som de kommer i kontakt med, er jenter som har flyktet fra tvangsekteskap. I Addis Ababa dør de tidlig av hiv/aids. EWLA rapporterte at de driver et "shelter" hvor jenter kan oppholde seg midlertidig, men kapasiteten er liten og det er ingen varig løsning. EWLA fortalte likeledes at de relativt få kvinnene som flykter til Addis Ababa, er henvist til å klare seg som prostituerte eller som renholdere i private hjem. Det er vanlig at de tas inn av illegale hotellvertinner, i bytte mot at de arbeider for hotellet som prostituerte.

EWLA fortalte om en sak de hadde arbeidet med som omhandlet et bytteekteskap. To fedre hadde byttet sine tretten år gamle døtre med hverandre, og inngått ekteskap med dem. Den ene jenta forsøkte ni ganger å flykte tilbake til sin far, men han nektet å ta henne imot, ettersom dette ville bety at han måtte gi opp sin kone. Til sist drepte hun sin far. Hun var fengslet i to år før hun ble frikjent, med bistand fra EWLA. EWLA fremhevet at det positive utfallet i denne saken antagelig skyldtes bistanden fra EWLA. De har imidlertid langt fra kapasitet til å intervensere i alle saker. I andre tilfeller vil jenter kunne bli idømt fengselsstraff.

Voldtekt

Redd Barna fortalte at voldtektsofre som kontakter myndighetene ikke vil få hjelp, men i stedet vil risikere represalier fra overgriperen. Redd Barna poengterte at en kvinne ikke engang vil ha rett til å forsvare seg selv mot voldtekt, og omtalte en jente som hadde sittet fengslet i seks år for å ha skutt og drept en soldat som var i ferd med å voldta henne. Hun ble løslatt kun etter sterkt amerikansk press.

Redd Barna fortalte at det spesielt i sørlige områder er en betydelig grad av aksept for nærmest alle slags overgrep mot mindreårige. Dersom eksempelvis en 75 år gammel mann voldtar en 6-7 år gammel jente og han faktisk straffeforfølges for dette, vil både hans kone og øvrige familie appellere til myndighetene om å løslate ham.

Lovverket

Redd Barna og **EWLA** fortalte at en ny lovtekst i straffeloven som per i dag foreligger i utkast, vil forby og innføre bøter for skadelige tradisjonelle praksiser ("harmful traditional practices"), herunder omskjæring av jenter og mishandling i ekteskapet. Både tvangsekteskap, polygami og tidlig ekteskap er allerede forbudt under gjeldende lovgivning (av juli 2000). Ekteskapsalderen er fra før hevet fra 15 til 18. Det er imidlertid et betydelig problem at lovverket ikke implementeres. Det håpes at loven vil være vedtatt innen utgangen av året. Det er også foreslått at abort skal bli tillatt under visse omstendigheter, men EWLA anser at det knytter seg større tvil til om dette blir vedtatt. Ifølge Redd Barna vil det imidlertid kreve en langvarig prosess før forbudene blir implementert. Man må snakke om et 10-årsperspektiv før man kan forvente en reelt bedre situasjon.

Homofili

Homofili er straffbart etter etiopisk lov.¹¹ **EHRCO** fortalte at de aldri har hørt om forfølgelse av homofile, og påpekte at slike saker føres for lukket rett. Han mente likevel at det hender at homofili straffeforfølges. Generalsekretæren i EHRCO, Negash Gessesse, viste til at han en gang på en politistasjon hadde sett en plønsje med statistikk, hvor ”unnatural sexual relations” var en av kategoriene. Det er ingen homofil aktivisme i Etiopia, og ingen homofil synlighet.

---

¹¹ Se The International Lesbian and Gay Association (ILGA): “Sections 600 and 601 prohibit homosexual acts between men and between women, with a penalty of 10 days to 3 years’ ”simple imprisonment”. [...] The maximum sentence can also be applied [...] when an adult is charged with committing homosexual acts with persons under 15 years of age; or when distress, shame or despair drives the victim to committing suicide.” (http://www.ilga.org/Information/legal_survey/africa/ethiopia.htm)

Etiopiske borgere av eritreisk opprinnelse

En informant fortalte at det generelt ikke foregår deportasjoner per i dag, selv om det ikke kan utelukkes at det foregår i enkeltstående tilfeller. Ett av problemene som gjenstår, er imidlertid at familier holdes atskilt i tilfeller hvor den ene ektefellen er eritreisk statsborger og den andre etiopisk. Verken Etiopia eller Eritrea godtar familieegjenforning i slike tilfeller. Dette betyr både at ektefeller siden krigen har vært nektet et samliv, og at eventuelle barn nektes å motta omsorg fra begge foreldrene.

Det ble ikke meldt om forfølgelse eller utstrakt trakassering av etiopiske borgere av eritreisk opprinnelse. Det ble imidlertid påpekt at eritreere er sterkt marginalisert. Etnisitet ligger til grunn for TPLFs diktatur, og utgjør også grunnprinsippet i den føderale organiseringen av landet. De er dermed utestengt både fra den reelle makt som tilligger TPLF og den formelle makt som tilligger regionene. Eritreere er utestengt fra det offentlige arbeidsmarkedet, og vil ha problemer med å nyttiggjøre seg både av skole- og helsevesen. Grensetvisten mellom Etiopia og Eritrea er ikke endelig avklart, og en eventuelt ny eskalering av konflikten vil raskt kunne forverre situasjonen.